

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

A.H.K. van Viegen (PvdD) en L.J.M.W. Neijenhuis (D66)
(d.d. 7 juni 2022)

Nummer
3859

Onderwerp
Waterkwaliteitscrisis

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

In opdracht van Natuurmonumenten heeft het onderzoeksbureau Witteveen+Bos, FloLegal en TwynstraGudde onderzoek uitgevoerd naar de door Nederland afgesproken te behalen doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water(KRW). Deze doelen moeten in 2027 zijn gerealiseerd.

De KRW verbiedt een achteruitgang van de waterkwaliteit. Daardoor kunnen de Europese regels al in de komende jaren een grote invloed hebben op het verlenen van vergunningen, bijvoorbeeld om grondwater te onttrekken of om een veehouderij uit te breiden.

De nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting op 1 januari 2023 in werking treedt, maakt het mogelijk om vergunningen rechtstreeks aan de EU-regels te toetsen.

Volgens de onderzoekers worden de juridische mogelijkheden om vergunningen en plannen succesvol aan te vechten groter, omdat het een risico is voor onze natuur, maar ook voor economische activiteiten.

Naar aanleiding van deze toelichting leggen de Partij voor de Dieren en D66 de volgende vragen aan u voor.

1. *Kent u het bericht 'Natuurmonumenten waarschuwt: watercrisis lijkt onvermijdelijk'?¹*

Antwoord
Ja

¹<https://www.natuurmonumenten.nl/nieuws/natuurmonumenten-waarschuwt-watercrisis-lijkt-onvermijdelijk>

2. *Over vijf jaar moet het oppervlakte- en grondwater in Nederland van goede kwaliteit en kwantiteit zijn. Nog niet één procent van onze oppervlaktewateren voldoet aan alle eisen die Europa stelt. De waterkwaliteit verslechtert zelfs en (grond)waterstanden zijn structureel te laag. De provincie heeft een belangrijke taak en inspanningsverplichting om de KRW doelen te behalen. Wat vindt het college van dit rapport?*

Antwoord

Het college neemt de situatie met betrekking tot de toestand van de oppervlakte- en grondwaterlichamen uiterst serieus. Het rapport onderstreept dat de waterkwaliteit op veel plekken nog niet goed is en dat van alle betrokken partijen de komende jaren een forse inspanning nodig is. Dit inzicht is niet nieuw. Voorliggend rapport onderstreept de urgentie die ook zonder dit rapport al door het college wordt gevoeld. Het rapport ziet er gedegen uit. De communicatie rondom het rapport gaat over de KRW als tweede stikstofdossier. Door de sterke nadruk hierop dreigen enkele voor de conclusies belangrijke nuanceringen die in het rapport worden gemaakt verloren te gaan. Een voorbeeld hiervan is dat, door veranderingen in het aantal stoffen dat wordt gemeten, de nauwkeurigheid waarmee kan worden gemeten en de normen van stoffen zelf sinds de inwerkingtreding van de KRW, niet automatisch kan worden gesteld dat de chemische waterkwaliteit daadwerkelijk achteruit gaat. De auteurs noemen dit zelf ook met als bron het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Dit heeft ook gevolgen voor de conclusies die worden getrokken in het hoofdstuk dat de juridische consequenties van het niet halen van de KRW-doelen analyseert. Anderzijds merken auteurs op dat het effect van de aanvullende maatregelen in het coalitieakkoord en definitief SGBP3 nog is niet is doorgerekend, en daarmee niet duidelijk is of deze maatregelen voldoende zijn voor doelbereik in 2027. Erop gelet dat de KRW integraal onderdeel is van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) waar momenteel invulling aan wordt gegeven, ontbreekt de feitelijke basis voor de onderzoekers om te concluderen dat de KRW-doelen in 2027 zeker niet worden gehaald. Tot slot merkt het college op dat Nederland feitelijk een resultaatverplichting heeft om de KRW-doelen te halen en niet een inspanningsverplichting.

3. *Bent u met ons van mening dat dit al jaren te voorzien was, omdat meer dan 10 jaar jaarlijks de gestelde doelen in Zuid-Holland niet werden behaald en er steeds meer in steeds kortere tijd gedaan moet worden tot 2027 en het daardoor dus steeds lastiger wordt? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zoals aangegeven in vraag 2 is het beeld dat dit rapport schetst van de opgave niet nieuw. Uiterlijk 2027 dient de toestand van de oppervlakte- en grondwaterlichamen op orde te zijn. Zoals voorzien in de KRW-nota (Bijlage B van het regionaal waterprogramma Zuid-Holland 2022-2027) evalueren wij in het RBO Rijn-West periodiek de voortgang van de door Rijk, provincie en waterschappen voor 2022-2027 geplande maatregelen en doelbereik.

4. *Bent u met ons van mening dat er dus te weinig op is geanticipeerd? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Bij het opstellen van de maatregelenpakketten is hierop geanticipeerd. In afstemming met het maatregelenpakket van de waterschappen heeft de provincie een aanvullend pakket maatregelen uitvoeren om de KRW-doelen te behalen. Er is nadrukkelijk gezocht naar win-win situaties bij de uitvoering van de maatregelenpakketten van provincie en ingelegene waterschappen. Er is vanuit de provincie ook extra geld beschikbaar gesteld voor deze maatregelen. Zie recent de brief aan de Provinciale Staten, waarin de routekaart KRW is bijgevoegd (PZH-2022-807615476).

5. *Welke extra inspanningen gaat het college plegen om de doelen alsnog te behalen?*

Antwoord

Naast de in antwoord 3 en 4 genoemde geplande inzet krijgt de inzet op doelbereik van de KRW een extra impuls via het Nationaal Programma Landelijk gebied (NPLG). Dit programma heeft als belangrijk doel via gebiedsgericht programma's de realisatie van de KRW-doelen te waarborgen. Er zal een aanvraag bij het Rijk worden ingediend via het NPLG voor een nader te bepalen pakket maatregelen in overleg met de gebieden. De gebiedsplannen met hierin ook de KRW-maatregelen zijn zomer 2023 klaar.

6. *Ingeval de doelen niet worden behaald dreigen juridische procedures, vergelijkbaar met die van de stikstofcrisis. Hoe beoordeelt het college dit grote risico en de eventuele gevolgen voor Zuid-Holland en hoe gaat het college hierop anticiperen?*

Antwoord

Het college is bekend met de risico's zoals beschreven in het rapport en ziet de gebiedsplannen onder het NPLG die onder regie van de provincie tot stand komen als belangrijke beheermaatregel. Hierbij dient opgemerkt te worden dat in het geval van KRW, in tegenstelling tot stikstof, het in het algemeen sterker gaat om de lokale impact van een activiteit. Daaraan toegevoegd wijst het college erop dat voor de periode na 2027 de consequenties en opgaven afhangen van de vraag of Nederland zich zal beroepen op de uitzonderingsgronden om een ingebrekestelling door Europa te voorkomen. Ook na 2027 biedt de KRW een aantal uitzonderingsmogelijkheden, maar deze zijn sterk beperkt en een beroep hierop is alleen kansrijk in geval van zwaarwegende redenen. Het gaat hierbij om het krijgen van verder uitstel van doelbereik als gemotiveerd kan worden dat de oorzaak ligt bij natuurlijke omstandigheden. Daarnaast is het mogelijk om minder strenge doelen vast te stellen voor specifieke waterlichamen als aangetoond kan worden dat al het mogelijke is gedaan, maar dat realisatie technisch niet haalbaar of onevenredig kostbaar is. In beide gevallen vereist dit goedkeuring van Brussel. Het college zet in op het bereiken van de huidige vastgestelde doelen en neemt de maatregelen die provincie geacht wordt te nemen.

7. *Welke andere risico's zijn er volgens het college en hoe gaat u hierop anticiperen?*

Antwoord

Als verantwoordelijke bestuurslaag in het voldoen aan de KRW anticiperen wij altijd op risico's en bespreken we in verschillende overleggen zoals RBO Rijn-West welke risico's er zijn er als deze er zijn welke beheermaatregelen we kunnen nemen.

Den Haag, 5 juli 2022

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek drs. J. Smit